

Matteüs 28:11-15 |

Opstanding: geloof jij het?

Is Jezus echt opgestaan? Het christelijk geloof staat of valt ermee, maar hoe geloofwaardig is het? Er zijn allerlei alternatieve verhalen over de opstanding. Dat is niet nieuw, Matteüs noemt als zo'n verhaal: het verhaal van de bewakers. Welk verhaal geloof jij?

Voor wie deze preek in een kerkdienst wil gebruiken: graag ontvang ik een melding op hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: OB Psalm 68 : 10 en 16

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: GKB Gezang 44 : 1, 2, 4, 6 en 7

Gebed

Kinderen naar club

Lezen: Matteüs 28 : 1 – 20

Zingen: GKB Psalm 111 : 1, 2, 4 en 6

Preek over Matteüs 28 : 11 – 15

Zingen: Opwekking 689

Kinderen terug

Leefregels

Zingen: LvK Gezang 87 : 1, 2 en 5

Gebed

Mededelingen

Collecte

Zingen: Psalmen voor Nu 145

Zegen

Opstanding: geloof jij het?

Inleiding

dia 1 – zwart

Het is Pasen geweest:

het feest dat Jezus uit zijn graf is opgestaan.

Maar kun je dat wel geloven?

Of is het gewoon een sterk verhaal?

Daar gaan we vanmorgen mee bezig.

dia 2 – schaken

Mijn opa was een echte verhalenverteller.

Ook was hij een fervent schaker.

Eén van de verhalen die hij graag vertelde,

speelde zich dan ook af op de plaatselijke schaakclub.

Mijn opa wist zijn clubgenoten wijs te maken

dat hij een Russisch schaakmeester bereid had gevonden

simultaan te schaken tegen de leden van de club.

Helaas was mijn opa die avond verhinderd,

dus het feest zou zonder hem plaatsvinden.

Dachten de andere schakers tenminste...

In werkelijkheid doste mijn opa zich als Rus uit,

en speelde die avond zelf tegen de schaakclub.

Ze traptten er allemaal in.

Eén van de schakers kwam dichtbij:

hij merkte op dat die vreemde Rus

net zulke zetten deed als mijn opa.

Maar de enige juiste conclusie trok hij niet.

dia 3 – zwart

Sterk verhaal toch?

Maar is het geloofwaardig?

Wat denk je zelf: is dit waargebeurd of niet?

Wie denkt dat het waargebeurd is?

En wie denkt van niet?

Het goede antwoord is: het is waargebeurd.
Tenminste, als ik mijn opa mocht geloven...
Hij had wel vaker sterke verhalen.
Of het echt gebeurd is, we zullen het nooit weten...

Wat voor nu vooral interessant is:
waarom is zo'n verhaal geloofwaardig, of juist niet?
De eerste vraag is dan: is het mogelijk?
Bij dit verhaal lijkt me dat wel.
Dan de vervolgvraag: is het waarschijnlijk?
Dat is een heel ander verhaal.
Meestal mislukken dit soort grappen,
omdat de uitvoering wel heel erg goed moet zijn.
Bovendien is het verdacht dat mijn opa er die avond zelf niet
was.
Helemaal als je hem kent en weet dat hij altijd in was voor
een geintje.
Bovendien wordt zelfs zijn schaakstijl herkend.
En dan toch denken dat hij echt een Russisch schaker is?

Wat je doet als je bepaalt of iets geloofwaardig is,
is het verhaal leggen naast de wereld die je kent.
Hoe gaat het normaal in de wereld?
Past dit bij je verwachtingspatronen?

dia 4 – opstanding: geloof jij het?
Pasen past daar niet bij.
De opstanding van Jezus, is dat geloofwaardig, geloof jij het?
Dat is het thema van vandaag.
Natuurlijk, de opstanding moet je allereerst vieren,
je kunt het helemaal niet beredeneren.
Toch houdt Matteüs zich al met de geloofwaardigheid bezig.
Daarom wij vandaag ook.

1. Een oude discussie

dia 5 – een oude discussie
Ja, Matteüs houdt zich er al mee bezig.
Is Jezus echt opgestaan uit de dood?

Dat is dus niet typisch een vraag voor moderne mensen, die vaak sceptisch zijn over bovennatuurlijke verschijnselen. Het is een oude discussie die nog altijd speelt.

dia 6 – opstanding past niet in ons wereldbeeld

Dat Jezus geleefd heeft aan het begin van onze jaartelling, dat hij bij de grootheden van de wereldgeschiedenis hoort, dat hij op een tragische manier aan zijn einde is gekomen: dat zijn dingen waar eigenlijk iedereen het wel over eens is. Maar dat Jezus is opgestaan?

Dáár begint de discussie.

Het past niet in ons wereldbeeld, is het niet gewoon een mythe?

dia 7 – leerlingen in de war?

Maar hoe komen die verhalen over de opstanding dan de wereld in?

Daar gaan verschillende theorieën over rond.

De vriendelijkste is dat Jezus' leerlingen helemaal in de war waren

toen ze hun verhaal de wereld in brachten.

Dan hoef je ze in ieder geval niet voor bedriegers uit te maken!

Vergelijk maar even met dat verhaal van mijn opa:

misschien was hij er zelf van overtuigd dat het zo gebeurd was,

en hebben zijn clubgenoten hem in die waan gelaten.

Het is in ieder geval best aannemelijk dat de leerlingen in de war waren.

Zou het kunnen dat ze zo naar Jezus verlangden,

dat dat verlangen met hen aan de haal ging,

en ze niet meer in staat waren te onderscheiden wat werkelijkheid was?

dia 8 – leerlingen bedriegers?

Een andere theorie is lelijker:

de leerlingen waren ordinaire bedriegers.

Ze hebben een sterk verhaal verzonnen

om er zelf beter van te worden.

Hun verhaal is zo mooi

dat mensen het graag zouden willen geloven.

Als je met elkaar afspreekt welk verhaal je gaat vertellen,

en je zet je overtuigingskracht goed in,

dan kun je mensen alles laten geloven.

dia 9 – alleen geestelijke opstanding?

Er is nog een theorie, die ook onder christenen z'n aanhang heeft.

Het is een theorie van bepaalde theologen.

We zouden de bijbel verkeerd begrepen hebben

als we eruit opmaken dat Jezus lichamenlijk is opgestaan.

Jezus is opgestaan, maar dat moet je niet als iets lichamenlijks zien,

het is een manier van zeggen dat Jezus voortleeft,

dat Jezus op een geestelijke manier is opgestaan.

De leerlingen van Jezus wisten dat,

maar door de jaren heen is het verhaal steeds verder aangedikt,

tot een lichamenlijke opstanding aan toe.

Daar kun je je best wat bij voorstellen:

dikke kans dat ik het verhaal van mijn opa ook heb aangedikt!

dia 10 – past ook niet in wereldbeeld toen

Maar die hele discussie is dus niet nieuw!

Ook toen wisten ze al heel goed dat dood gewoon dood is.

Een opstanding, dat past niet in ons wereldbeeld,

maar het paste net zo goed niet in het wereldbeeld toen.

Laten we dus vooral niet doen

alsof wij nu eindelijk het licht hebben gezien:

de opstanding is altijd al een probleem geweest.

dia 11 – grafroof door leerlingen?

Ook Matteüs schrijft over zo'n alternatieve theorie.

Die theorie komt nog het dichtste bij de theorie van bedrog:

Jezus' leerlingen zouden in de nacht van zaterdag op zondag

stiekem naar het graf zijn geweest

en Jezus' lichaam hebben meegenomen.

Het verschil met de moderne variant, zit hem in het lege graf: in de tijd van Matteüs werd algemeen aanvaard dat het graf van Jezus leeg was.

Er werd een alternatief verhaal gegeven om dat lege graf te verklaren.

2. Een geloofwaardig verhaal

dia 12 – een geloofwaardig verhaal

Wat moet je met al die verhalen?

Kun je dan nog geloven dat Jezus is opgestaan?

Vanuit Matteüs kun je er meer over zeggen.

Als je Matteüs goed leest,

is het een behoorlijk geloofwaardig verhaal!

dia 13 – Jezus' vijanden geloven het direct

Kijk maar naar het verhaal van de bewakers.

Zij krijgen de schrik van hun leven.

Ze bewaken het lichaam van Jezus,

maar opeens is er een aardbeving en zien ze een engel.

De soldaten vallen flauw van angst.

Als ze weer bijkomen, ontdekken ze dat het graf leeg is,

en met lood in hun schoenen stappen ze naar hun opdrachtgevers,

de hogepriesters in Jeruzalem,

om daar hun verhaal te doen.

Wat opvalt is dat de hogepriesters het verhaal direct geloven.

Ze gaan niet zelf een kijkje ter plaatse nemen.

Het graf is leeg, daar twijfelen ze geen moment aan.

Nu moet verdere schade voorkomen worden,

en ter plekke smeden ze een complot.

De bewakers krijgen een flinke zak geld mee

om met een alternatief verhaal naar buiten te treden:

dat Jezus' leerlingen terwijl de bewakers sliepen het graf hebben geopend.

dia 14 – een ongeloofwaardig alternatief verhaal

Dat verhaal rammelt aan alle kanten.

Hoe is het mogelijk dat soldaten slapen?

Dat is gewoon plichtsverzuim, waar zware straffen op staan.

Niet voor niets bieden de hogepriesters aan

dat zij ervoor zorgen dat de bewakers buiten schot worden gehouden.

Maar goed, stel dat ze inderdaad hadden geslapen,

zouden ze dan niet wakker zijn geworden van de leerlingen?

Die zullen vast zo stil mogelijk hebben gedaan,

maar die zware steen weggrollen, dat kan niet zonder geluid!

Maar als ze zó diep sliepen,

hoe kunnen ze dan weten dat het Jezus' leerlingen waren?

Dit verhaalt deugt niet.

Toch is juist dit het oudste alternatieve verhaal over de opstanding!

Dat heeft Matteüs niet verzonnen,

hij daagt zijn lezers uit het na te vragen.

Dit verhaal doet 'tot op de dag van vandaag' de ronde, zegt hij.

Uiteraard bedoelt hij niet vandaag, 30 april 2017,

maar de tijd waarin hij dit allemaal opschrijft.

De eerste lezers kunnen heel makkelijk controleren

of wat Matteüs schrijft wel klopt:

door aan Joden te vragen hoe zij tegen de opstanding aankijken.

Hoe Matteüs weet van het omkoopschandaal weet, is onbekend.

Misschien is een van de bewakers tot geloof gekomen,

omdat hij niet kon leven met de leugens die hij verspreidde.

Maar ook zonder die informatie is duidelijk

dat het verhaal dat onder de Joden rondgaat ongeloofwaardig is.

Het graf is leeg, daar was iedereen het over eens,

en de alternatieve verklaring blijkt zo lek als een mandje.

dia 15 – opstanding, dat verzin je niet!

Dat betekent niet dat het logisch is de opstanding te geloven.

Jezus' meest nabije vrienden hebben daar grote moeite mee!
In tegenstelling tot de hogepriesters,
hielden zij er geen rekening mee dat er iets zou gebeuren.
Maria en Maria kunnen het bijna niet geloven,
maar doen desondanks hun verhaal bij de leerlingen.
In de versie van Lucas staat dat de leerlingen het maar
kletspraat vinden.
Ze geloven het gewoon niet!
Zelfs als ze Jezus later in Galilea ontmoeten,
staat er dat enkelen nog twijfelden.

Als die leerlingen zo sluw waren geweest de opstanding te
verzinnen,
dan hadden ze nooit over die twijfel geschreven.
Ook niet over de vrouwen trouwens,
want een getuigenis van vrouwen werd in die tijd niet serieus
genomen.
Maar alle evangeliën noemen zowel de vrouwen als de twijfel!
Het laat in ieder geval ook zien
dat ze prima in staat waren helder te denken.
Voor mensen met wanen, staan ze veel te veel met beide benen
op de grond!
Juist die hele staat van verwarring
pleit ervoor de opstanding serieus te nemen.

3. Een ware revolutie

dia 16 – een ware revolutie

Is geloven dan logisch? Nee!

Er zijn genoeg mensen die afhaken bij het christelijk geloof,
juist omdat ze het niet met hun verstand kunnen rijmen.

Laten we niet doen alsof zij dom zijn!

Het punt is: er zijn genoeg argumenten te geven,
maar de uiteindelijke beslissing is een keuze.

De beslissing valt in je vooronderstellingen.

Pasen is voor die vooronderstellingen een ware revolutie.

dia 17 – planetarium

Dat soort revoluties zijn niet populair.

Mensen houden graag vast aan wat ze kennen.
Wat de boer niet kent... precies, dat vreet hij niet.
En dat geldt echt niet alleen voor boeren.
Neem bijvoorbeeld Copernicus,
van de theorie dat de zon niet om de aarde draait, maar andersom.
Tegenwoordig is dat algemeen aanvaard,
maar Copernicus kwam heel wat tegenstand tegen.
Mensen wilden er gewoon niet aan.
Zelfs eeuwen later moest Eise Eisenga een Planetarium bouwen om de mensen duidelijk te maken hoe het zat.
Zo'n radicaal andere manier van denken, daar houden we niet van.

dia 18 – opstanding is iets compleet nieuws
Pasen is nu juist zo'n revolutie die je wereldbeeld op z'n kop zet.
De opstanding van Jezus past in geen enkel systeem,
niet van toen en niet van nu.
Er is maar één manier waarop je in de opstanding kunt geloven:
dat is geloven dat hier iets nieuws gebeurt,
van een compleet andere orde dan alles wat we kennen!
Om het te geloven heb je een bepaalde 'frisheid van geest' nodig,
je moet je overgeven aan het onbekende, het nieuwe, het onbegrijpelijke.
De vraag is of je daarvoor openstaat.

dia 19 – niet of je het kunt, maar of je het dúrft te geloven
De hogepriesters in ieder geval niet!
Ze horen en geloven het verhaal van de bewakers,
en tóch geven ze opdracht tot een alternatief verhaal!
Het gaat er bij die hogepriesters niet om dat ze het niet kunnen geloven,
omdat ze het gewoon een onwaarschijnlijk verhaal vinden.
Dan hadden ze ook niet voor leugens betaald:
ze hadden er gewoon op kunnen vertrouwen dat niemand de

bewakers zou geloven.

Maar daar vertrouwen ze niet op.

De waarheid mag niet naar buiten komen.

Ze willen het bij het oude systeem laten,
en daarin is geen plaats voor de opstanding.

Uiteindelijk is de vraag niet wat je kúnt geloven, maar wat je wílt geloven.

Als je het wilt geloven, dan hoeft je verstand niet in de weg te staan.

Als je het aandurft je wereldbeeld niet dicht te tikken,
je te laten verrassen door wat God doet,
dán kun je de opstanding geloven.

4. Welk verhaal geloof jij?

dia 20 – welk verhaal geloof jij?

Uiteindelijk is het dus een keuze:

argumenten geven niet de doorslag.

En dan is de vraag: welk verhaal geloof jij?

dia 21 – hoe belangrijk is Pasen voor jou?

Dat is een vraag voor iedereen!

Niet alleen een vraag voor de twijfelaars onder ons.

Ook als je ik-weet-niet-hoe-lang christen bent,
als je nog nooit aan de opstanding hebt getwijfeld,
is de vraag: welk verhaal geloof jij?

Want het gaat niet alleen om een verhaal dat je met je verstand gelooft,
het gaat over door welk verhaal je je leven laat vormen.

En ik vraag het me dus af:

hoe belangrijk Pasen voor christenen nu eigenlijk is...

Is Pasen het centrum van het geloof,

of is het een happy end bij Goede Vrijdag en hangt het er wat bij?

Met Goede Vrijdag valt de nadruk

op dat we door het offer van Jezus vergeven zijn
en dat hij plaats voor ons maakt in de hemel.

Maar dan nemen we genoegen met te weinig:
Pasen is een nieuw begin voor de hele schepping!

dia 22 – Pasen: Gods toekomst is al begonnen!
Pasen betekent dat Gods nieuwe wereld is begonnen.
Dat er niet alleen hoop is voor de toekomst,
maar dat heden en toekomst in elkaar schuiven.
Dé revolutie van Pasen is dat Gods toekomst al begonnen is!
Het leven op aarde is niet een reis naar een bestemming:
deze aarde, die God nieuw maakt, is onze bestemming!
Dat betekent dat wat jij hier met je leven doet, er toe doet!
Daarom schrijft Paulus in 1 Korintiërs 15:
'zet u altijd volledig in voor het werk van de Heer,
in het besef dat door de Heer uw inspanningen nooit tevergeefs
zijn.'

dia 23 – duurzaamheid: doet de schepping ertoe?
Dan is de vraag: hoe kan ik leven voor die nieuwe wereld?
Hoe kan ik mij in dienst stellen van Gods plan, Gods missie?
En dan gaat geloven opeens ook over bijvoorbeeld duurzaamheid.
Pasen is Gods 'ja' tegen deze wereld.
Dit is geen tijdelijke verblijfplaats, waar het niet uitmaakt
hoe we er mee omgaan.
Geen woning die we helemaal kunnen afleven.
Deze wereld gaat niet naar de haaien, maar krijgt van God een
nieuw begin!
Houd jij van de schepping,
en wil je je inzetten voor het behoud van die schepping?
Durf je pijnlijke keuzes te maken?
Bijvoorbeeld minder vlees eten,
de auto vaker laten staan,
zonnepanelen plaatsen, ook als het financieel niets oplevert?
Ook dát is geloven in de opstanding!

Let op: Gods nieuwe wereld is niet opeens van ons afhankelijk.
Wij hoeven de aarde niet te redden.
Uiteindelijk doet God het.
Maar die kleine dingen die wij kunnen doen,

die dingen die heus de wereld niet veranderen,
die doen ertoe bij God,
en herinneren je eraan dat God met iets nieuws bezig is.

dia 24 – welk verhaal geloof jij?

Er gaan allerlei verhalen over de opstanding.

Welk verhaal geloof jij?

Ook met het oog op het avondmaal dat we volgende week vieren:

is het Pasen, ook in jouw leven?

Ik wíl Pasen geloven.

Ik wil me graag laten meenemen in de nieuwe dingen die God
doet.

Doe je mee?

Amen.